

HUSDYRNÆRINGENS
KOORDINERINGSNET
FOR SMITTEBESKYTTELSE
VED IMPORT

ÅRSMELDING 2017 KOORIMP OG KIF

KONTROLLUTVALGET
FOR IMPORT AV FJØRFE

Innhold

- 1. Formål**
- 2. Organisering**
- 3. Regnskap og finansiering**
- 4. Internasjonal forflytning av dyr**
- 5. Husdyrnæringens tilleggskrav ved import**
- 6. Fjørfe næringens tilleggskrav ved import**
- 7. Sykdomssituasjonen internasjonalt i 2017**
- 8. Beredskap**
- 9. Smittevern**
- 10. Informasjon og veiledning**
- 11. Eksotiske husdyr**
- 12. Import fjørfe**
- 13. Import husdyr**
- 14. Kontakt**

Layout: Audun Flåtten

Foto side 2: Animalia/Grethe Ringdal

Foto side 4: Animalia/Caroline Roka

Foto side 8: Animalia/Tone Beate Hansen

Foto side 10: Animalia/Grethe Ringdal

Formål

KOORIMP er husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import.

Kontrollutvalget for import av fjørfe (KIF) følger opp import av avlsmateriale i fjørfeproduksjonen. KIF er en sammenslutning av representanter for importørene og varemottakerne.

Den viktigste oppgaven til KOORIMP og KIF er å hindre at import av dyr og avlsmateriale fører med seg smittestoffer som kan gi sykdom hos mennesker og matproduserende dyr i Norge. KOORIMP skal også bidra til å styrke beredskapsvevnen i husdyrnæringen ved utbrudd av alvorlige, smittsomme husdyrsykdommer.

Organisering

Arbeidsoppgavene i KOORIMP ivaretas av Nina Svendsby, Synnøve Vatn og Ola Nafstad. Käthe Kittelsen er daglig leder for KIF.

Styringsgruppa for KOORIMP består av representanter fra TINE SA, Nortura, Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Q-meieriene, Geno, TYR, Norsvin, Norsk Fjørfe-felag (NFL), Norsk Sau og Geit (NSG), Gjensidige Forsikring, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Eiliv Kummen i Geno SA ledet styringsgruppa i 2017. KLF har vært representert ved Ida Mathisen. Asgeir Svendsen har møtt for Nortura og Dag Lindheim har møtt for TINE SA. Q-meieriene har vært representert ved Thor Morten Lindsø. Oddbjørn Flataker har møtt for TYR, Gustav Grøholt for Norsvin og Lars-Erik Wallin for Norsk Sau og Geit. Ylva Freed og Lars-Otto Grundt har representert Norsk Fjørfe-felag. Torfinn Jæger fra Gjensidige Forsikring har møtt for forsikringsbransjen. For Norsk Bonde- og Småbrukarlag møtte Olaf Godli og for Norges Bondelag møtte Anja Fyksen Lillehaug.

Det ble avholdt Rådsmøte i KIF 3. november 2017 under «Fjør 2017». KIF består av to valgte importører for verpehøns, to importører for slaktekylling, en importør for kalkun, en importør for and, en oppnevnt representant fra Nortura og en oppnevnt representant fra Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund (KLF).

Representanter i KIF, sammensetning etter Rådsmøte 2017:

Representant for	Medlem	Varamedlem	
Importørene	Verpehøns	Andreas Salte Nils Steinsland	Kristoffer Singstad Tone Steinsland
	Slaktekylling	Tove Elin Sande Espen Sørli	Magnar Vingelen Marielle Wigaard
	Kalkun	Anne Marie Løken	Øivind Slettevold
	And	Anita Auensen	Aadne Søyland
Varemottakerne	KLF	Ida Mathisen	Cecilie Larsson
	Nortura	Hilde Bryhn	Atle Løvland

Administrasjonen er lagt til Animalia der Käthe Elise Kittelsen har vært leder og sekretær. Arbeidsutvalget har i 2017 bestått av Cecilia Larsson (KLF), Hilde Bryhn (Nortura) og Käthe Elise Kittelsen.

Rådsmøtet vedtok å endre arbeidsmetoden ved søknader om import av nytt avlsmateriale, eksportland eller eksportører, for å ivareta hensynet til konkurransesensitive opplysninger bedre. Etter endringen håndteres søknader administrativt i Animalia, med faglig støtte fra Veterinærinstituttet.

Varemottakerne, det vil si slakteri, meieri og eggmottak, og avlssorganisasjonene er utøvende organ dersom det skal settes i verk reaksjoner mot importører. Faggrupper for de enkelte husdyrartene er faglig støtteapparat med rådgivende funksjon.

Regnskap og finansiering

Kostnadene i 2017 for KOORIMP og KIF er dekket av omsetningsavgift fra melk, kjøtt, fjørfekjøtt, egg og bidrag fra Gjensidige Forsikring. Budsjettet for KOORIMP i 2017 var 1 379 000 NKR. Bidraget fra omsetningsmidler melk, administrert av TINE Råvare var 442 000 kr, og ble betalt ut over fire terminer. Regnskapet viser et forbruk på 1 367 979 NKR, altså et beskjedent underforbruk på 11 000 NKR.

Bidrag til drift av KOORIMP i 2017

Omsetningsmidler, melk (administrert av TINE Råvare)	442 000,-
Omsetningsmidler, kjøtt (administrert av Animalia)	838 273,-
Gjensidige Forsikring	85 000,-

Internasjonal handel med dyr

God dyrehelse er en viktig forutsetning for lønnsom norsk husdyrproduksjon. Fravær av mange smittsomme sykdommer hos husdyra er et fortrinn for norske produsenter og verdiskaping i landbruket. Det offentlige regelverket er basert på EUs rettsakter, og legger få begrensninger på handel med dyr og avlsmateriale over landegrensene i Europa.

Regulering av handel med dyr bygger på prinsippet om at levende dyr kan bevege seg fritt over landegrensene i EØS-området. Forutsetningen er at dyra er klinisk friske, at status for noen utvalgte sykdommer er kjent negativ, og at dyra følges av et nydatert offentlig helsesertifikat. Prinsippene er nedfelt i EU-lovgivningen, og er implementert i norske forskrifter om innførsel og utførsel, tilsyn og kontroll. Importører skal være registrert, og importer skal varsles til Mattilsynet. Ved innførsel fra EØS-området må importør deklare dyr og produkter for tollvesenet. Ved import av levende dyr, rugeegg, sæd og embryo fra land utenfor EØS-området er det krav om veterinær grensekontroll.

For enkelte smittestoffer har norske myndigheter fått aksept for tilleggundersøkelser på eksportstedet. I tillegg gjennomfører

Mattilsynet nasjonale kontroll- og overvåkingsprogrammer for sykdommer hos dyr, der prøver fra husdyrpopulasjonen blir rutinemessig testet. Importerte dyr må også inn under denne kontrollen i Norge. Dette er nedfelt i nasjonale bestemmelser om isolering og testing av importerte husdyr i offentlig regi.

Status dyrehelsa i Norge

De norske produksjonsdyrpopulasjonene er alle fri for flere smittsomme sykdommer som er permanent tilstede i de fleste andre europeiske land. Denne situasjonen er delvis et resultat av at sykdommene ikke har blitt introdusert her i landet, dels er det et resultat av målrettet arbeid over lang tid med nasjonale kontroll- og saneringsprogrammer. Det er strategisk avgjørende for norsk husdyrnæring å beholde denne gunstige situasjonen. Sumeffekten av fravær av mange smittsomme sykdommer bidrar til bedre dyrevelferd, lavere produksjonskostnader og lavere klimautslipp. Dessuten er det en avgjørende forutsetning for et lavt forbruk av antibiotika, og redusert risiko for utvikling av resistente bakterier.

Dokumentert frihet for definerte sykdommer er også en viktig forutsetning for å kunne stille legitime krav ved import.

Hver art har noen nøkkelsykdommer det er særlig viktig å ha oppmerksomhet på. Dette er sykdommer som det vil være svært negativt for dyrehelsen å få inn. Samtidig er sykdommene utbredt i land nært oss, og med det er trusselen reell. For storfe gjelder dette paratuberkulose, bovin virusdiare (BVD) og Mykoplasma bovis. Hos svin har smittsom grisehoste (mykoplasma) og PRRS en slik posisjon. For sau er fotråte og mædi nærliggende trusler. Fotråte ble introdusert ved import, og det er de siste åra brukt store ressurser på å igjen bli fri for denne sykdommen gjennom prosjekt Friske Føtter. Geitenæringa har gjennomført prosjekt Friskere Geiter og slik sanert for sykdommene paratuberkulose, CAE og byllesjuka. For geitenæringa er det avgjørende å unngå at disse sykdommene blir reintrodusert.

Fjørfe næringa har den spesielle situasjonen at smittsomme sykdommer det er avgjørende å holde ute fra næringsmessig fjørfehold, jevnlig påvises hos hobbyfjørfe. Trusselen er her derfor både fra land med en dårligere status enn oss og fra en innenlandsk subpopulasjon. Nøkkelsykdommene hos fjørfe er infeksjøs bronkitt (IB), infeksjøs laryngotrakeitt (ILT) og mykoplasma.

Husdyrnæringens tilleggskrav ved import

Husdyrnæringens tilleggskrav gjelder sykdommer og forhold som ikke er dekket av det offentlige regelverket. De angår både eksportsted og mottakerbesetninger i Norge. Tilleggskravene er viktige utfyllende krav for å sikre dyrehelsen i Norge. Kravene er publisert på www.animalia.no

Husdyrnæringens tilleggskrav er fastsatt av bøndenes varemottakere og seminleverandører. KOORIMP og KIF sine krav ved import er en del av Kvalitetssystem i landbruket (KSL). Manglende dokumentasjon for oppfyllelse av kravene er grunnlag for pristrekk fra varemottaker. Det er den enkelte importør som må sørge for at tilleggskravene er innfridd og attestert hos eksportøren, og at kravene i Norge etterleves og dokumenteres.

Ved utforming og oppdatering av tilleggskravene deltar fagpersoner ved Veterinærinstituttet, fra avlsorganisasjonene og helsetjenestene. Det blir også i denne sammenhengen lagt størst vekt på sykdommer som Norge har dokumentert god status for, det vil si fravær eller lav prevalens. Disse sykdommene har stort skadepotensiale i norske dyrepopulasjoner. For storfe gjelder dette for eksempel paratuberkulose, BVD og infeksjon med Mykoplasma bovis. Hos småfe er Border Disease (BDV), Chlamydia abortus og ondartet fotråte viktige. Hos svin blir det lagt stor vekt på å dokumentere frihet for PRRS, Mykoplasma hyopneumonia og MRSA, for å nevne noen.

Det er viktig at potensielle importører og deres rådgivere er kjent med krav og anbefalinger, og at importør blir fulgt opp i henhold til dette. De mest risikofylte importene ligger det stor gevinst i å stoppe eller sikre bedre mot smitteoverføring. Det er viktig å formidle til importører at import av levende dyr alltid innebærer risiko. Å følge opp tilleggskrav vil redusere risiko, men nullrisiko finnes ikke.

Fjørfe næringens tilleggskrav ved import

Fjørfe næringens tilleggskrav er en frivillig ordning, utarbeidet og fastsatt av varemottakerne og fjørfeimportørene, som regulerer forhold om smitteforebyggende tiltak mot sykdommer ved import av levende dyr. Dersom importørene ikke oppfyller angitte krav, kan organisasjonene gjennom varemottakerne reagere med tiltak selv om importene oppfyller norske lover og forskrifter. Reaksjonene fra varemottakerne kan berøre priser på varer og tjenester. KSL-trekk er et aktuelt virkemiddel. Den enkelte importør har ansvar for at kravene til eksportør er innfridd og attestert, og at kravene i Norge etterleves og dokumenteres.

Tilleggskrav og reaksjonsmønster ved brudd på krav ble fastsatt i 1995. I 2015 ble krav om testing av foreldredyr for ESBL bærende E. coli innlemmet. I 2017 ble tilleggskravene revidert for å skape sterkere skille mellom hva som er offentlig regelverk og hva som er tilleggskrav fra næringen. Næringen anbefaler import av daggamle kyllinger til besteforeldregenerasjonen (GP) som hovedprinsipp. Per i dag er dette ikke mulig for slaktekylling, kalkun og and. For disse artene anbefales importert av foreldredyrgenerasjonen (P).

Sjukdomssituasjonen internasjonalt i 2017

Munn og klauvsjuka (MKS)

Ingen EU/EØS-land opplevde utbrudd av MKS i 2017. MKS forekommer endemisk i store deler av verden, og det var utbrudd i mange afrikanske land, asiatiske land og Midtøsten. Utbruddene nærmest Europa var i Tunis og Algerie, foruten Tyrkia, Israel, Libanon og Palestina. MKS er godt kontrollert i Sør-Amerika, men Colombia opplevde et utbrudd i fjor.

Afrikansk svinepest (ASP)

Etter at Afrikansk svinepest ble introdusert i Europa (Georgia) i 2007, har den alvorlige sykdommen spredd seg i Russland og Øst-Europa. Sykdommen sprer seg også i flere EU-land som de baltiske statene og Polen. I 2017 ble ASP også påvist hos villsvin i Tsjekia og hos tamme svin (bakgårdsgriser) i Romania. Risiko for introduksjon i Norge er knyttet til innførsel av kjøtt og jakttrofeer fra områdene der sykdommen forekommer. Det er også bekymringsverdige at antallet villsvin i Norge ser ut til å øke. Villsvin kan utgjøre reservoar og spre Afrikansk svinepest over lange avstander.

Aviær influensa (AI)

Tidenes fugleinfluensautbrudd rammet 29 land vinteren dette året, deriblant våre naboland. Først og fremst dreide det seg om det høypatogene viruset (HPAI) H5N8 som forårsaket sykdom både hos vill- og tamfugl. Også varianten HPAI H5N5 ble rapportert fra ti land. Over seks millioner fjørfe ble avlivet. På tampen av året hadde disse gjort lite av seg, men en ny europeisk variant dukket opp; HPAI H5N6. Trolig dreide dette seg om en rekombinasjon av omtalte H5N8 og en lavpatogen villfuglvariant.

Blåtunge

Det har vært sporadiske påvisninger av blåtungevirus i Italia (BTV-3), Hellas (BTV-16), Frankrike (BTV-4, BTV-8) og Sveits (BTV-8). Sykdommen kontrolleres ved hjelp av vaksiner og bekjempelsestiltak ved påvisninger.

Bovin tuberkulose

Tross store anstrengelser for å kontrollere sykdommen, sprer bovin tuberkulose seg blant husdyr i Storbritannia og Irland. Det er bekymring rundt smittepotensialet for mennesker, og betydningen dette har for produksjonen av kjøtt og melk i UK. I Norge knytter bekymringen seg til import av alpakka fra Storbritannia.

Paratuberkulose

Infeksjoner med *Mycobacterium avium subspecies paratuberculosis* (MAP) er utbredt i hele verden og forårsaker store tap i husdyrproduksjonen. Sykdommen angriper drøvtyggere. Den har et langtrukket forløp og det finnes ikke effektiv behandling mot den. Bakteriene kan være vanskelig å påvise, særlig tidlig i forløpet. De nordiske landene kan dokumentere en unik situasjon med sin lave forekomst av paratuberkulose. Det har stor verdi å opprettholde denne situasjonen.

Schmallenberg

Viruset som sprer seg med insekter, forårsaker fortsatt tap i form av aborter og misdannede kalver og lam i mange europeiske land. Viruset er påvist i Norge også, men har ikke fått noen spredning av betydning her. Geno undersøker oksekalver og seminokser for viruset. Dokumentert frihet i avlspopulasjonen og seminprodukter er en viktig forutsetning for eksport av oksesæd til andre land.

Beredskap

Beredskap for smittsomme dyresykdommer er en viktig oppgave for KOORIMP. KOORIMP er husdyrnæringens liaison (fast kontakt) til Mattilsynet ved utbrudd av smittsomme husdyrsykdommer. Som fagsjef beredskap i Animalia har Synnøve Vatn ivarettatt liaisonfunksjonen. Å være liaison innebærer planlegging, øvelse og nettverksbygging i perioder uten spesielle hendelser. Under hendelser som mistanke eller sykdomsutbrudd innebærer funksjonen tett kontakt med Mattilsynets beredskapsstab og koordinering av møter, tiltak og kommunikasjon mellom de berørte partene i husdyrnæringen. Husdyrnæringen har gjennomgått en profesjonalisering og styrking av beredskapsarbeidet, og alle de sentrale organisasjonene, som Tine SA, Nortura, KLF, Norsvin og Geno har etablert ordninger for å ta imot varsler, videreformidle informasjon og iverksette tiltak om nødvendig. Ola Nafstad, Synnøve Vatn og Nina Svendsby deltar i vaktordningen i Animalia.

Saueskabbmidd (*Psoroptes ovis*)

Veterinærinstituttet påviste smitte i 4 besetninger gjennom overvåkingsprogrammet hos kamelider i 2017. Erfaring fra årene før medførte reviderte anbefalinger for oppfølging etter sanering. Resultater av podingsforsøk og norske erfaringer viste at smitterisikoen og sykdomspotensialet for sau er mindre enn fryktet.

Ondartet fotråte

I 2017 ble ondartet fotråte påvist i totalt ni nye sauebesetninger. To av disse var kontakter til påvisingen i 2016. I oktober 2017 ble smitte påvist hos ett lam gjennom overvåkingsprogrammet på slakteri, og gjennom en omfattende utredning ble smitte påvist i ytterligere 6 kontaktbesetninger. Disse sju besetningene ligger alle i Sør-Rogaland et område med få tidligere tilfeller. Totalt ble rundt 80 besetninger undersøkt i denne utredningen, hvorav 60 skal undersøkes på nytt i 2018. Alle besetningene med påvist smitte gjennomfører medisinsk sanering. Ingen av de sju siste tilfellene hadde alvorlige sykdom. Ondarta fotråte kan gi svært alvorlige sykdomsutbrudd, men også ligge latent i en besetning over lengre tid. Det siste er en utfordring ved bekjempelse, og innebærer behov for langvarig innsats.

Miltbrann

I 2017 var det ingen påvisninger og kun svært få mistanker om miltbrann, herunder en mistanke hos svin. Mattilsynet vedtok en ny faglig beredskapsplan etter innspill fra næringa i flere runder. Det innebar bl.a. innføring av «kontrollprøver» ved liten sannsynlighet for smitte, og mindre omfattende tiltak ved mistanke enn tidligere.

Hobbyfjørfe

Det påvises jevnlig smitte av forskjellige meldepliktige sykdommer (ILT, IBV, IB osv.) i hobbyhold av fjørfe. Disse følges opp av Mattilsynet.

Chronic wasting disease (CWD)

Etter at det i Norge i 2016 for første gang i verden påvist CWD (skrantesjuka) hos reinsdyr, og for første gang hos hjortevilt i Europa er det satt i gang et større overvåkings- og bekjempelsesprogram. I løpet av 2017 ble det påvist smitte hos 9 reinsdyr i Nordfjella samt hos en hjort og en elg. Det er en rimelig mulighet for at sykdommen som er påvist hos hjort og elg er en mindre smittsom variant, som ligner mer på atypisk skrapesjuka og kugalskap, og som hovedsakelig opptrer hos gamle individer. I 2017 ble det besluttet å ta ut hele populasjonen av ca. 2000 reinsdyr i Nordfjella sone 1, som et ledd i å bekjempe CWD. Det er totalt undersøkt vel 25 000 dyr for CWD på landsbasis.

Resistente bakterier

Fjørfernæringa har siden 2014 hatt en egen handlingsplan mot resistente bakterier, med hovedfokus på ESBL bærende *E. coli*. Forskning og erfaring gjennom flere år har nå lagt grunnlaget for målretta og effektive tiltak i alle ledd av verdikjeden. I 2017 ble det ikke påvist ESBL i noen importører.

Arbeidet med husdyrnæringas felles handlingsplan mot resistens var en viktig del av beredskapsarbeidet i 2017. En samlet næring står bak planen som har som hovedmål å forebygge forekomst av antibiotikaresistente bakterier hos norske husdyr gjennom aktivt forebyggende helsearbeid, organisert sjukdomsbekjempelse og forsvarlig og riktig behandling av syke dyr.

Smittevern

«Smittesikker»

I 2017 ble «Smittesikker» oppdatert med informasjon om MRSA og testing av personell i husdyrproduksjonen. Revisjonen ble godt mottatt, og de oppdaterte heftene ble raskt distribuert over hele landet. Materiellet skal bidra til å øke kompetansen i smittevern hos utenlandske ansatte i norsk husdyrproduksjon. Det består av hefter på norsk, engelsk, russisk, estisk, latvisk, litauisk og polsk. Mange produsenter bestiller til seg selv og sine ansatte. I tillegg distribueres det over hele landet av rådgivere i landbruket, forsikringsbransjen og veterinærer.

Informasjon og veiledning

Rådgiving og informasjon er en vesentlig del av arbeidet. En viktig målgruppe for KOORIMP og KIF er mulige importører og rådgivere for disse. Rådgiving til enkeltpersoner ved handel med andre land kan være tidkrevende, men det får høy prioritet ettersom det er enkeltindividets valg som i stor grad avgjør vår smittebeskyttelse ved import. Mattilsynets personell er i en nøkkelposisjon, det er viktig at også disse informerer om risiko og risikoreducerende tiltak når de er i kontakt med personer som vurderer å importere levende dyr. Oppfølging av importører av levende dyr og avlsmateriale er også viktig, og inkluderer vurdering av sertifikater, prøveresultater og annen dokumentasjon for dyr og eksportsted.

Cirka 40 personer kontaktet KOORIMP angående import av levende dyr og avlsmateriale, dette er litt færre henvendelser enn de siste årene. I tillegg kommer vurdering av helsedokumentasjon ved import av oksesæd og -embryo.

Eksotiske husdyr

Også i 2017 kom noen få henvendelser angående import av alpaka. Lama og alpaka kan lovlig importeres fra medlemsstater i EU, og enkelte listeførte tredjeland. Dyrene holdes ofte sammen med, eller i nærheten av matproduserende dyr, og kan være bærere av sykdomsfremkallende virus, bakterier og parasitter som kan spres til andre husdyrarter. KOORIMP har utarbeidet tilleggskrav ved import av kamelider, blant annet for paratuberkulose. Oppfyllelse av tilleggskravene er inkludert i KSL-standardene.

Import fjørfe

Det er interesse for saktevoksende hybrider av slaktekylling for å møte etterspørsel fra forbrukerne. I enkelte tilfeller blir det importert rugeegg av bruksdyrgenerasjonen for å teste hybridene under norske forhold. I 2017 ble det importert totalt 109 780 rugeegg i bruksdyrgenerasjonen. Dette fordelte seg på 8 ulike importører.

Fjørfenæringen har som mål å importere avlsdyr så høyt i avlshierarkiet som mulig. Til eggproduksjon (verpehøner) importeres vanligvis daggamle besteforeldredyr, mens til slaktekyllingproduksjonen importeres hovedsakelig rugeegg av foreldredyrgenerasjonen.

Det ble registrert 6 eksportland i KIFs importregister.

Slaktekylling:

- Rugeegg til foreldredyr (P) ble importert fra Sverige og Frankrike
- Daggamle foreldredyr til slaktekylling kom fra Frankrike
- Rugeegg (bruksdyr) ble importert fra Sverige og Frankrike

Verpehøns (konsumegg):

- Daggamle besteforeldre (GP) ble importert fra Tyskland og Nederland
- Daggamle foreldredyr (P) fra Danmark

Kalkun:

- Daggamle foreldredyr (P) kom fra Storbritannia og
- Rugeegg (bruksdyr) ble importert fra Storbritannia og Frankrike

And:

- Daggamle foreldredyr (P) ble importert fra Storbritannia

Tabell 1: Importer av fjørfe i 2017 ifølge kontrollutvalgets opplysninger

Fjorfeslag	Antall importert av GP ¹	Antall dyr GP	Antall importert av daggamle, P	Antall Dyr P, daggamle	Antall importert rugeegg (P)	Antall rugeegg (P)	Antall importert rugeegg (B ³)	Antall rugeegg (B)
Slaktekylling	-	-	1	2 934	53	2 080 255	3	87 780
Verpehøns	2	3 520	2	15 000	-	-	-	-
Kalkun	-	-	2	6 442	-	-	5	22 000
And	-	-	3	2 129	-	-	-	-
Sum	2	3 520	8	26 505	53	2 080 255	8	109 780

Forklaring til tabell:

GP = Grand Parents = Besteforeldredyr

P = Parents = Foreldre

B = Bruksdyr.

Tabell 2: Importer av fjørfe 2000 - 2017. Oppstillingen nedenfor viser importert de siste årene.

År	Antall importører	Antall importert av GP	Antall dyr GP	Antall importert av P	Antall Dyr P	Antall rugeegg (P)	Antall (rugeegg) bruksdyr (B)
2017	8	2	3 520	61	26 505	2 050 230	104 780
2016	7	2	3 400	11	36 245	2 378 310	79 921
2015	8	3	3 467	11	25 311	2 312 808	-
2014	8	2	3 698	9	20 872	2 460 840	-
2013	8	2	3 698	17	16 913	2 353 800	1 088 560
2012	8	2	3 669	8	17 927	2 215 460	336 000
2011	8	3	22 555	10	20 824	1 251 720	1 650
2010	8	2	3 720	10	20 870	2 083 680	
2009	7	2	3 388	11	25 702	2 146 680	
2008	8	3	4 887	20	102 071	3 304 032	
2007	6	5'	5 309'	24	165 557	3 058 090	
2006	7	2	4 205	66	102 689	5 587 650	
2005	6	4	4 002	19	137 853		
2004	11	4	11 662	23	160 861	-	
2003	9	6	22 255	12	47 411	-	
2002	7	7	23 839	13	101 687	-	
2001	9	7	23 444	17	66 640	-	
2000	10	6	23 468	16	114 630	-	

* inkluderer 1 223 240 egg til bruksdyr

** inkluderer importert av rugeegg til foreldredyr

Import husdyr

Forflytning av levende dyr er forbundet med risiko for å spre smitte. En målsetning er derfor å holde tallet på levende importerte dyr lavt, og heller få importører til å hente nytt genetisk materiale i form av semin og embryo. Oversikt over import av sæd og embryo er basert på importør som er forelagt KOORIMP for godkjenning; det er utfordrende å få en oversikt over omfanget av importert avlsmateriale utover dette.

Storfe avlsmateriale

Det er registrert import av cirka 66 000 doser oksesæd. Det meste av oksesæden er importert gjennom Geno, som rapporterer import av 62 976 doser for 2017. Dokumentasjon for 113 storfeembryo er vurdert av KOORIMP, og har oppfylt tilleggskravene.

Svin avlsmateriale

Scanpig har importert 686 doser fersk rånesæd fra Sverige. Norsvin har importert 589 doser fersk rånesæd fra Nederland. Norsvin har også importert embryo i sitt arbeid med å fornye farrasen Duroc. Den 28. og 29. november 2017 ble det lagt inn 165 embryo på i alt seks recipientpurker. Embryoene var tatt ut i Nederland. Opphavsbesetningene var to besetninger; én i Nederland og én i Frankrike. Ingen av mottakerdyra ble drektige. 18. januar ble det tatt blodprøver av alle mottakerne samt fire andre purker i besetningen. Blodprøvene ble testet for antistoffer mot PRRS, AD, TGE, PRCV, PED og svineinfluensa (H1N1 og H3N2). Alle purkene var negative i testene. Det ble også tatt MRSA-prøver (som ledd i overvåkningsprogrammet), som var negative. Den 10. februar 2018 ble det lagt inn 127 embryo på i alt fire recipientpurker. Alle stammet fra samme besetning i Nederland som ved importen i 2017. Pr 6. mars 2018 er det tre purker som ikke har vist brunst etter innlegget, og som antas å være drektige. Blodprøver av mottakerne ble tatt 13. mars 2018.

Småfe avlsmateriale

NSG har importert i alt 1732 strå fra 12 værere i 2017, med følgende rasefordeling:

SAU	Antall værere	Antall doser	Antall strå
Svartfjes	3	229	458
Shropshire	2	100	200
Dorset	1	37	74
Suffolk	1	100	200
Texel	3	300	600
Charollais	2	100	200
SUM	12	866	1732

Levende dyr

Det ble importert 6 vannbøfler (storfe) fra Sverige og 12 sauer av rasen Valais Blacknose fra Østerrike, som ikke oppfylte KOORIMP tilleggskrav da de kom til Norge. Det ble også importert 12 ullgriser fra Østerrike som oppfylte tilleggskravene da de kom til Norge. Alle dyrene har stått i offentlig godkjent isolat og er testet i henhold til isolatinstruksene. Det er importert 19 kameldyr fra Sverige, importørene har fulgt opp anbefalinger fra KOORIMP om prøvetaking, og dyra står i offentlig isolat godkjent av Mattilsynet.

År	Storfe	Svin	Sau	Geit	Fjørfe	Kameldyr
2017	6	12	12	0	30 025*	19
2016	27	(12)	0	0	39 645*	5
2015	13	0	0	0	28 778*	28
2014	20	0	43	0	24 570*	56
2013	30	0	12	0	20 611*	60
2012	0	24	17	0	21 596*	12
2011	1	0	39	0	45 029*	-
2010	0	0	49	0	24 590*	-
2009	0	0	18	0	28 225	-
2008	7	0	0	46	106 958	-
2007	31	0	(4)	(5)	170 866	-
2006	8	1	71	20	106 891	-
2005	0	49	39	53	143 175	-
2004	0	0	11	26	172 523	-
2003	19	8	0	90	69 666	-
2002	0	0	0	33	ca. 130 000	-
2001	14	0	0	0	ca. 90 000	-
2000	48	0	2	16	ca. 138 800	-
1999	13	3	-	-	176 347	-
1998	13	8	-	1	105 009	-
1997	101	30	-	-	135 458	-
1996	129	24	-	-	194 046	-
1995	276	55	-	38	110 492	-
1994	375	41	-	-	129 570	-
1993	197	2	3	-	19 319	-
1992	141	21	-	12	-	-
1991	89	10	-	8	-	-

Tallene er fra Tollvesenet, KIF* og KOORIMP. Rubrikken "Fjørfe" er daggammel kylling, inkludert perlehøns, kalkun og and. Tallene i parentes angir dyr innført til dyreparker eller forskningsinstitusjoner og er dermed ikke en del av den ordinære norske husdyrpopulasjonen. Tall for import av kameldyr er fra Tollvesenet og KOORIMP. 20 kyr fra Tyskland i 2014 ble returnert av importør.

Kontakt

KOORIMP

Husdyrnæringens koordineringsenhet
for smittebeskyttelse ved import

KIF

Kontrollutvalget for import av fjørfe

E-post: koorimp@animalia.no

Animalia

Lørenveien 38
Postboks 396 Økern, 0513 Oslo
Tlf: 23 05 98 00

www.animalia.no

